

Sosyal Öğrenme Teorisinin, İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerindeki Akademik Benlik Kavramı Puanlarının Kalıcılığına Etkisi

Yrd.Doç.Dr. Murat DEMİRBAŞ*
Prof.Dr. Rahmi YAĞBASAN*

Özet: Bu araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin akademik benlik kavramı gelişimine yönelik olarak, sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin uygulama sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırma, ilköğretim okullarında öğrenim gören üç farklı okulun, 6.sınıf deney ve kontrol grupları üzerinde gerçekleştirilmiştir. İki kontrol grubunun alınması ile, öğretmen faktörünün araştırma üzerindeki etkisi azaltılmaya çalışılmıştır. Deney grubunda, sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerine yer verilirken, kontrol grubu I ve kontrol grubu II' de mevcut uygulamadaki fen bilgisi öğretim programının içerdiği öğretim etkinlikleri ele alınmıştır. Araştırma verileri, akademik benlik kavramı ölçeğinin ön test-son test ve kalıcılık test uygulaması sonucunda elde edilmiştir. Araştırma sonuçları, deney grubunda uygulamasına yer verilen sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin akademik benlik kavramlarının gelişimine ve bunun devamına katkı sağladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Öğretimi, Sosyal Öğrenme Teorisi, Akademik Benlik Kavramı

1. Giriş

Toplumların bilim ve teknolojiye ortaya çıkardığı ürünler, o toplumların gelişmişlik düzeylerinin bir göstergesi olarak kabul görmektedir. Bunun temel nedeni bilim ve teknolojinin entegre bir sistem olarak ön plana geçmiş olmasıdır. Bu durumda kişilere belirli yeterliklerin kazandırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Bunların neler olduğu her ülkenin eğitim yolu ile yetiştirmek istediği kişi özelliklerinde açıklanmaktadır.

Fen dersleri ile öğrencilerin bilimsel okur-yazar bireyler olarak yetiştirilmesi önem taşımaktadır.

---

* Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı / KIRIKKALE
muratde@gazi.edu.tr, mdemirbas@kku.edu.tr

* Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, OFMA Eğitimi Bölümü, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı / ANKARA
yagbasan@gazi.edu.tr

Bilimsel okur-yazarlıktan kastedilen, fen bilimlerinin doğasını bilmek, bilginin nasıl elde edildiğini anlamak, fen bilimlerindeki bilgilerin, bilinen gerçeklere bağlı olduğunu ve yeni kanıtlar toplandıkça değişebileceğini algılamak, fen bilimlerindeki temel kavram, teori ve hipotezleri öğrenerek, bilimsel kanıt ile kişisel görüş arasındaki farkı anlayabilme davranışının kazandırılmasıdır. Bilimsel okur-yazarlığı kazanmış toplumlar, gelişmelere daha çabuk ayak uydurarak, yapılacak yenileştirme çalışmalarına önderlik edebileceklerdir (YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, 1997 a, b).

Öğrencilerin fen bilgisi etkinlikleri ile sistemli olarak karşılaştığı ilk kademe, ilköğretim kademesidir. Bu aşamada öğrencilere fen alanını sevdirmek, bilimsel yöntemin temel ilkelerinin farkına varmalarını sağlamak, öğrenme merak ve zevkinin devamını gerçekleştirmek, kişilerde bulunması beklenen bilimsel süreç becerilerini kazandırmak ve ilerde fenle ilgili uygun bir alanla tercih yapmalarına olanak sağlamak hedeflenmelidir (Bıkmaz, 2001). Ancak yapılan çalışmaların genellikle bilişsel amaçların gerçekleşme kriterleri dikkate alınarak yapıldığı, duyuşsal ve psikomotor amaçların gerçekleşme durumunun fazlaca incelenmediği görülmektedir (Selvi, 1996; Akbaş, 2004). Ayrıca okullarda verilen öğretimlerde genellikle bilişsel öğrenmelerin merkeze alındığı, duyuşsal alanla ilgili davranışların ise programın dışında bırakıldığı ve etkililiğinin göz ardı edildiği ifade edilmektedir (Bacanlı, 1999).

Duyuşsal alan öğrenmeleri ile ilgili olarak tutum, akademik benlik kavramı, ilgi, kaygı, değer yargıları gibi özelliklerin, bazı değişkenlere göre incelendiği görülmektedir. Duyuşsal öğrenmelerin bir boyutunu oluşturan akademik benlik kavramı puanları ile öğrenci başarıları arasındaki ilişkinin yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalar mevcuttur. Örneğin, Marsh ve Yeung (1997) yaptıkları araştırmada, başarılı olan öğrencilerin akademik benlik kavramı puanlarının, bu düzeye gelmemiş öğrencilere göre yüksek düzeyde olduğunu belirtmiş, ayrıca öğretim ortamına gelmeden sahip olunan akademik benlik kavramının, onların başarı puanlarını etkilediğini açıklamışlardır. Hasan (1985) çalışmasında, 11. sınıfta öğrenim gören 313 öğrenci üzerinde fene yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre değişimini incelemiştir. Çalışma sonucunda fen bilimlerine yönelik tutumu açıklamada en önemli etken faktörün, öğrencinin fen bilimlerinde kendini algılama yeterliği olduğunu belirtmiştir. Bloom (1998), Eğitimde Uluslararası Başarıyı Değerlendirme Derneği (IEA, International Association for the Evaluation of Educational Achievement) tarafından 17 gelişmiş ülke okulundaki öğrencilerin fen bilimleri, matematik, edebiyat, yabancı dil derslerine yönelik tutumları ile başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına yer vermiştir. Ayrıca akademik benlik kavramının başarıdaki değişimi açıklama gücünün, en yüksek bir duyuşsal özellik ölçüsü olduğunu ortaya koymuştur. House (1996),

fen bilimlerindeki başarıyı açıklayabilmek için, akademik benlik kavramı ve öğrenci beklentilerini incelemiştir. 126 öğrenci üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda, başarı beklentisinin ve akademik benlik kavramı puanlarının, onların başarılarını açıklayan önemli değişkenler olduğu belirtilmiştir. Sanchez ve Roda (2003), ilköğretim öğrencilerinin akademik başarıları ile akademik benlik kavramı arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmanın sonucunda, akademik performans ile akademik benlik kavramı arasında pozitif bir ilişki ortaya koymuşlardır.

Fen öğretimindeki başarı ile öğrencilerin akademik benlik kavramı puanları arasındaki ilişkilerin ortaya konulduğu araştırma sonuçları göz önüne alındığında, öğrencilerin başarılarını olumlu düzeyde etkileyebilecek öğretim yöntemlerinin uygulamaları önem kazanmaktadır. Öğrencilerin duyuşsal özelliklerini etkileyebilecek, öğretim yöntemlerinden birisi de sosyal öğrenme teorisidir. Bundan sonraki kısımda bu teoriye ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Fen Bilgisi Öğretimi ve Sosyal Öğrenme Teorisi Uygulamaları

Duyuşsal özelliklerin çoğu doğuştan getirilmesine karşın, bir çok özellik çocukluk dönemlerindeki etkileşimlerde birbirine aktarılmaktadır. Bir çok eğitim psikologuna göre duyuşsal özellikler, özellikle tutumlar; klasik şartlanma, operant şartlanma, model alma ve gözleme yolu ile kazanılabilmektedir (Bandura 1986).

Sosyal öğrenme teorisinin temel kavramlarından olan, model alma ile öğrenmenin; model alma (modeling), gözlemleyerek öğrenme (observational learning), taklit (imitation), özdeşleşme (identification), içselleştirme (internalization) gibi terimlerle açıklandığı görülmektedir (Bandura 1971). Sosyal öğrenme teorisinde temel faktör, bireyin başkalarını gözlemleyerek öğrenmesidir. Birlikte öğrenme ortamında, öğrenenle, öğretmenin etkileşim içinde olması, öğrenen kişiye gözleme ile zihinsel fonksiyonlar geliştirmede katkı sağlayacaktır. Öğrenmenin etkililiği, öğrenenin, modelden gözlemlediği davranışı ortaya koyabilme kabiliyetine bağlıdır (Yeşilyaprak ve vd., 2002).

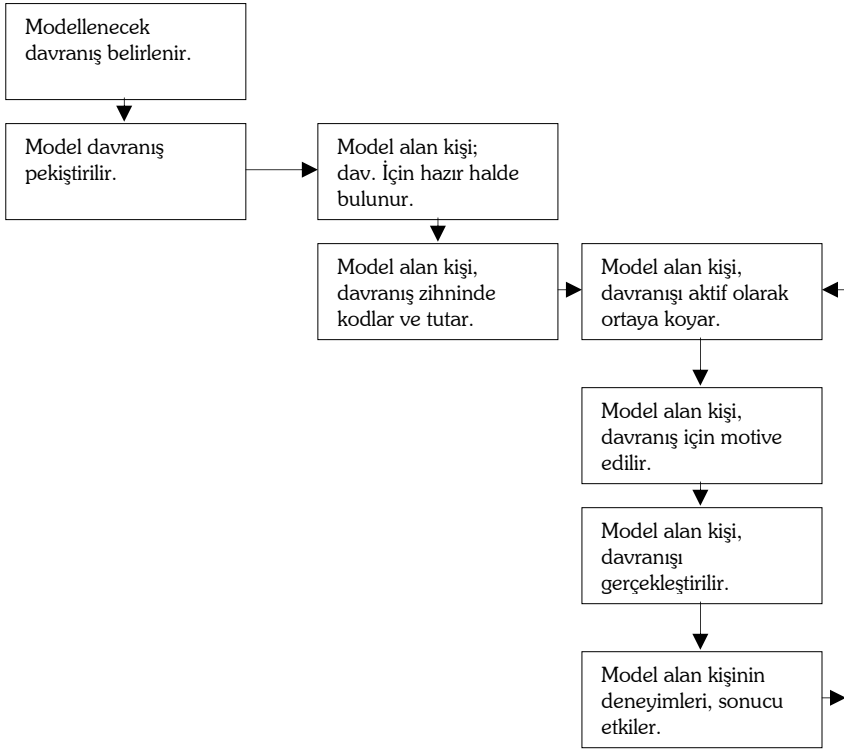
Sosyal öğrenme teorisine göre model alma yolu ile öğrenme, bilgi aktarma işlevi yolu ile gerçekleşmektedir. Gözlemci, yapacağı gözlemi sırasında, uygun davranışlara yol gösterici olan, model aldığı davranışların sembolik temsillerini kazanmaktadır. Buna göre model almaya dayalı öğrenme birbirine bağlı dört aşamalı bir sürece dayanmaktadır. Bu süreçler şöyle sıralanmaktadır:

1. Dikkat süreci (Attention)
2. Hatırd tutma süreci (Retention)
3. Uygulama veya davranışı meydana getirme süreci (Motor Reproduction)
4. Güdülenme süreci (Motivation)

Belirtilen süreçlerin açıklamalarına aşağıda değinilmektedir.

Tuckman (1991), aynı zamanda yukarıda oluşturduğu model alma ile öğrenme aşamalarını şematize ederek, öğrenme durumlarının birbiri ile olan ilişkilerine de yer vermiştir. Aşağıda model alma yolu ile öğrenmenin aşamaları oluşturulan Şekil 1' de gösterilmektedir.

Şekil 1. Model Alma ile Öğrenmenin Aşamaları

İlköğretim dönemindeki çocuklara verilen etiketler onların akademik benlik gelişimini önemli derecede etkileyecektir. Öğrencilere yönelik olarak akıllı, başarılı, tembel, aptal gibi nitelermeler, çocukların kendisini bu şekilde algılamasına ve buna uygun davranışları gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapmasına neden olabilecektir. İlköğretim döneminde çocuk, ailesinin ve yakın çevresinin dışındaki bir çevre ile iç içe olmaya başlamaktadır. Çocuklar fiziksel, zihinsel ve duyuşsal yönden olgunlaşmaya başlarken, kişilik özellikleri de önceki yıllara bağlı olarak belirginleşmekte ve akademik benlik kavramları da gelişimini sürdürmektedir (Erhan 2000).

Akademik benlik kavramının gelişiminde, etkisinde kaldığı kişilerin ve uyarıcıların tesir gücü fazladır. Özellikle okul yaşantısında kazanılacak başarı ve başarısızlığın önemli bir yeri vardır. Okulda elde edilecek başarılar, olumlu akademik benlik kavramının oluşma sürecine katkılar sağlayacaktır (Bloom 1998).

2. Problem Cümlesi

İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı puanlarının kalıcılığına sosyal öğrenme teorisinin etkisi var mıdır?

2.1. Alt Problemler

1. İlköğretim 6. sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerinin fen bilgisi dersinde, akademik benlik kavramı ön test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. İlköğretim 6. sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerinin fen bilgisi dersinde, akademik benlik kavramı son test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. İlköğretim 6. sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerinin fen bilgisi dersinde, akademik benlik kavramı kalıcılık test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. İlköğretim 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin fen bilgisi dersinde, akademik benlik kavramı ön test-son test ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli ve Deneysel Desen

Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen modeline göre tasarlanmıştır. Split-plot desen veya karışık desen olarak da tanımlanabilen ön test-son test kontrol gruplu desen, birisi tekrarlı ölçümleri (ön test-son test), diğeri de farklı kategorilerde bulunan denekleri (deney-kontrol gruplarını) gösteren iki faktörlü bir deneysel desen olarak belirtilmektedir. Bu desende bir denek, deney veya kontrol gruplarının sadece birisinde yer almaktadır. Verilerin analizinde deneysel işlemin etkili olup olmadığını anlamak için, tek faktör üzerinden, tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA kullanılabilir (Büyüköztürk 2001).

Kullanılan modelin simgesel görünümü Tablo 1' deki gibi ifade edilmektedir.

Tablo 1. Kullanılan Modelin Simgesel Görünümü

G1	R	O _{1,1}	X	O _{1,2}	Belli Bir Süreç Sonunda	O _{1,3}
G2	R	O _{2,1}		O _{2,2}	Belli Bir Süreç Sonunda	O _{2,3}
G3	R	O _{3,1}		O _{3,2}	Belli Bir Süreç Sonunda	O _{3,3}

G1: Deney Grubu, **G2:** Kontrol Grubu I, **G3:** Kontrol Grubu II

R: Grupların Oluşturulmasındaki Yansızlık,

X: Bağımsız Değişken Düzeyi (Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinlikleri)

O_{1,1}, O_{2,1}, O_{3,1}: Ön Test Uygulaması, **O_{1,2}, O_{2,2}, O_{3,2}:** Son Test uygulaması, **O_{1,3}, O_{2,3}, O_{3,3}:** Kalıcılık Test Uygulaması

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma, ilköğretim okullarındaki 6. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Kırşehir ili merkez ilköğretim okullarındaki 6. sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini belirlemek için, Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri ile görüşülmüş ve sosyo-ekonomik çevresi birbirine yakın olduğu düşünülen, Zemişan Vakkas Yaşar İlköğretim Okulu, Gazi İlköğretim Okulu ve Prof. Dr. Erol Güngör İlköğretim Okulu öğrencileri örneklem grubunu oluşturacak okullar olarak belirlenmiştir. Belirlenen okullardaki öğrencilerin tamamına, akademik benlik kavramı ölçeği uygulanmış, elde edilen puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmayan şubelerden, her okul için birer tane seçilmiştir. Buna göre araştırmanın uygulandığı dönemde, 1. okuldaki 6/B şubesi deney grubu (19 kişi), 2. okuldaki 6/D şubesi kontrol grubu I (20 kişi) ve 3. okuldaki 6/D şubesi kontrol grubu II (20 kişi) olarak alınmıştır.

Deney (6/B) ve kontrol grubu I (6/D) şubelerinin öğretim etkinlikleri araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Kontrol grubu II (6/D) şubesinin öğretim etkinlikleri ise, okulda görev yapan dersin fen bilgisi öğretmeni tarafından gerçekleştirilmiştir. İki farklı kontrol grubunun alınması ile, araştırmacının kişisel özelliklerinin bağımlı değişkenlere olan etkisi azaltılmaya çalışılmıştır. Deney grubunda sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerine yer verilirken, kontrol gruplarındaki dersler, uygulamadaki fen bilgisi öğretim programının içerdiği öğretim etkinlikleri ile yapılmıştır. Deneysel çalışmanın öğretim etkinlikleri, 6. sınıf fen bilgisi öğretim programındaki “Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik” ünitesinde gerçekleştirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Uygulama Basamakları

1. 6. sınıflar üzerinde gerçekleştirilen çalışmaya, 05 Mart 2004 tarihinde, öğrencilere fen bilimleri, bilimsel yöntem ve bilim adamlarının yaptığı çalışmalar hakkında bilgiler verilerek başlanmış ve bilimsel yöntemin açıklamalarına yer verilmiştir. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan CD türü materyallere yer verilmiştir. Ayrıca öğrencileri motive etmek amacı ile yapılacak çalışmalardan sonra, her birinin birer bilim adamı olarak kendini görebileceği yönünde düşünceler aktarılmıştır.
2. Dersler, fen bilgisi öğretim programında yer alan sıraya göre gerçekleştirilmiştir. Dersler işlenirken anlatılan konuların ve açıklanan olayların bir den bulunmadığı, bir çok bilim adamının zaman içinde özverili çalışmaları sayesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Konu ile ilgili olan bilim adamlarının yaşamları, yaptığı çalışmalar, buluşları, başarısızlıkları, izlediği bilimsel yöntemler detayı ile incelenmiş ve sınıfta tartışılmıştır.

3. Bilim adamlarının yaşam biçimleri incelenirken, sadece soyut anlatım yapılmamış, görsellik ve işitsellik ön planda tutulmuştur. Bilim adamlarının fotoğrafları, resimleri, yaptığı buluşlara ait şekiller, laboratuvarlarının, evlerinin resimleri sınıf ortamına getirilmiş ve öğrencilerin görmesi sağlanmıştır. Ayrıca TRT 2 televizyonunda yer alan “Bilim ve Yaşam” ve “Bilim ve Teknolojide Büyük Anlar” programlarında gösterilen ve konu ile ilgili olan bilim adamlarının yaptığı çalışmalar VCD’ de öğrencilere izletilerek, onların meşhur kişiler olarak gördüğü bilim adamlarını laboratuvarlarda bizzat çalışma yaparken görmeleri sağlanmıştır.
4. Fen bilgisi öğretim programı çerçevesinde hazırlanan ve dersin işlenişini zenginleştirmek için konulan öğrenci etkinliklerine, araştırmacı tarafından bazı ilaveler yapılarak tekrar gözden geçirilmiştir. Bu bağlamda kavramsal karikatürler, hipotezler ve problem durumları ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir.
5. Dersin işlenişindeki etkinlikleri öğrenciler, bizzat laboratuvarlarda gruplar oluşturarak gerçekleştirmiştir. Etkinliklerle ilgili problem cümlesini ve hipotezleri, öğrenciler grup içinde konuşarak oluşturmuşlardır. (Fen bilgisi öğretim programında yer alan öğrenci etkinlikleri, araştırmacının devam ettirdiği kontrol grubu I öğrencilerinde de yapılmıştır.)
6. Öğretim etkinlikleri içerisinde, öğrencilerin zihnindeki bilim adamı imgesine katkı sağlamak amacı ile onların bilim adamları ile konuşmaları, tanışmaları ve onlara soru yöneltmelerinin yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla bazı fakültele ziyaretler düzenlenmiş ve öğrencilerin oradaki bilim adamları ile etkileşim halinde bulunmaları sağlanmıştır. Öğrenciler, oradaki bilim adamlarına nasıl yaşadıkları, ne gibi çalışmalar yaptıkları, özel yaşamlar ile ilgili sorular yöneltmişler ve karşılıklı sohbet halinde olmuşlardır. Ayrıca bayan bilim adamlarına da ziyaret düzenlenmiş, bilim adamlarının sadece erkeklerden olmadığı düşüncesi oluşturulmaya çalışılmıştır.
7. Fakültelerde görev yapan öğretim elemanlarından bazıları derse misafir olarak davet edilmiş ve bir bilim adamı olarak; bilimsel yöntem, bilim adamlarının çalışmalarda izlediği yollarla ilgili düşüncelerini sınıfta öğrencilerle paylaşmışlardır. Misafirin ayrılmasından sonra öğrencilere bilim adamı gözlem formu verilmiş ve öğrencilerin bilim adamı ile ilgili görüşlerini açık uçlu olarak düzenlenen gözlem formuna yazması istenmiştir. Böylelikle bilim adamlarının yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verirken, öğrencilerin daha dikkatli ve daha sistemli olarak dinlemesi sağlanmaya çalışılmıştır.
8. Deney grubundaki öğrenciler, eğitim fakültelerindeki derslerde yapılan çalışmaların sergilendiği etkinliklere götürülmüş ve çalışmalarını sunan öğrencilerle karşılıklı etkileşim halinde olmaları sağlanmıştır.

9. Öğrencilerin bilimsel bir çalışmaya katılma isteğini görmek, bilimsel bir çalışmanın aşamalarını uygulamasını sağlamak için, her öğrenciye konu ile ilgili birer bilimsel proje verilmiştir. Projesini hazırlayan öğrenciler sınıfta yaptığı çalışmayı anlatmış ve konu karşılıklı olarak öğrencilerle birlikte tartışılmıştır.
10. 6.sınıflar üzerinde gerçekleştirilen çalışma 27 Mayıs 2004 tarihinde tamamlanmıştır. Böylelikle çalışma, 6. sınıflar için 11 hafta olarak devam ettirilmiştir (Deneyssel uygulamanın yapıldığı dönemde, fen bilgisi dersi haftada 3 saat olarak işlenmiştir.). Deney ve kontrol gruplarına son test olarak, akademik benlik kavramı ölçeği uygulanmıştır. Kalıcılık testi uygulamaları ise, 6. sınıflar için 22 Eylül 2004 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

3.4. Veri Toplama Teknik ve Araçları

Araştırmada, öğrencilerin duyuşsal alan özellikli öğrenmelerindeki değişimi incelemek amacı ile Senemoğlu (1989) 'nun Türkçe'ye uyarlamasını yaptığı, Akademik Benlik Kavramı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeği kullanmak amacı ile Türkçe'ye uyarlamasını yapan araştırmacı ile iletişime geçilmiş ve araştırmada kullanmak için izin istenmiştir. Gerekli izinlerin alınması sonucunda ölçeğin güvenilirlik çalışmaları yapılarak, deney ve kontrol gruplarına ön test-son test olarak uygulaması yapılmıştır.

Akademik benlik kavramı ölçeği, öğrencilerin fen bilgisi dersi ile ilgili olarak yetenek, sınıf başansı, derse verilen önem ve dersten öğrenilecek bilgiler bakımından neler hissettiği ile ilgili 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler likert tipi derecelendirme ölçeğine göre sınıflandırılmıştır.

Akademik benlik kavramı ölçeğine verdiği cevaplar, olumlu düşüncelerden olumsuz düşüncelere göre 1'den 5' puana göre derecelendirilmektedir. Öğrencilerin ölçekten alabileceği puan aralığı 8-40 arasında değişmektedir. Akademik benlik kavramı ölçeğinin güvenilirlik çalışması için, örneklem grubuna girmeyen 300 ilköğretim öğrencisine ölçeğin ön uygulaması yapılmıştır. Testin tamamının güvenilirliği Spearman Brown formülünde yerine konulmuş ve $r=0.75$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca tek numaralı maddelerle, çift numaralı maddeler arasındaki ilişki $p<.01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Akademik benlik kavramının Türkçe'ye uyarlanma çalışmasını yapan Senemoğlu (1989), ölçeğin güvenilirliğini üç farklı grupta yapmış ve 0.80, 0.84, 0.89 olarak tespit etmiştir. Elde edilen güvenilirlik değerleri, eğitim çalışmalarında kabul edilebilir değerler olarak gösterilmektedir.

4. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, öğrencilerin akademik benlik kavramı puanlarının etkisine yönelik olarak, sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, etkili-

liğini belirlemek için yapılan deneysel çalışmalardan elde edilen veriler belirlenmiştir. Bulunan veriler, gruplar arası ve gruplar içi olarak değerlendirilmiş ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Benlik Kavramı Ön Test Puan Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin ele alındığı deney grubu ve uygulamadaki fen bilgisi öğretim programı öğretim etkinliklerine göre öğretimin yapıldığı kontrol grubu I ve kontrol grubu II öğrencilerinin akademik benlik kavramı ön test puanları 6. sınıf grupları için elde edilmiştir. 6.sınıf deney ve kontrol gruplarına göre, akademik benlik kavramı puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2' de verilmektedir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin, Gruplarına Göre Akademik Benlik Kavramı Ön Test Puanlarına İlişkin Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri

Grup	N	$\bar{x}$	S
Deney Grubu	19	33.10	4.75
Kontrol Grubu I	20	34.90	4.73
Kontrol Grubu II	20	31.75	2.48
Toplam	59	33.25	4.25

Tablo 2'ye göre, 6.sınıf deney ve kontrol gruplarının akademik benlik kavramı ön test uygulama sonuçlarının birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir. Grupların tamamı için elde edilen akademik benlik kavramı ön test uygulama sonucu 33.25 olarak belirlenmiştir.

6. sınıf öğrencilerinin gruplarına göre, akademik benlik kavramı ön test puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik, ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış, sonuçları Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Benlik Kavramı Ön Test Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	99.847	2	49.923	2.39	.061	YOK
Gruplarıç	951.339	56	16.988			
Toplam	1051.186	58				

Tablo 2 ve 3' deki sonuçlara göre, 6. sınıf deney ve kontrol grupları arasında, akademik benlik kavramı ön test uygulaması yönünden anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F_{(2;56)} = 2.39, p > .05$). Bulunan sonuca göre deney ve

kontrol grubu 6. sınıf öğrencileri, deneysel uygulamaya başlamadan önce akademik benlik kavramı yönünden eşit düzeyde kabul edilebilmektedir.

4.2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin, Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Benlik Kavramı Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

6.sınıf deney ve kontrol gruplarına göre akademik benlik kavramı son test puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4’de verilmektedir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin, Gruplarına Göre Akademik Benlik Kavramı Son Test Puanlarına İlişkin Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri

Grup	N	$\bar{x}$	S
Deney Grubu	19	34.00	3.75
Kontrol Grubu I	20	34.45	4.66
Kontrol Grubu II	20	30.35	4.90
Toplam	59	32.91	4.77

Tablo 4 incelendiğinde, sosyal öğrenme teorine dayalı öğretim etkinliklerinin uygulandığı 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı son test puan ortalamalarının ($\bar{x} = 34.00$), uygulamadaki fen bilgisi öğretim programına göre öğretimin gerçekleştirildiği kontrol grubu II’deki öğrencilerin akademik benlik kavramı son test puanlarına ($\bar{x} = 34.45$) yakın değerlerde olduğu görülmektedir. Burada en düşük akademik benlik kavramı son test düzeyine sahip grup, kontrol grubu II olarak belirlenmiştir ($\bar{x} = 30.35$).

6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı son test puanlarının farklılaşp farklılaşmadığına yönelik, ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış, sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, gruplar arasında çıkacak farkın, hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla, çoklu karşılaştırmalar için Scheffe Testi yapılmıştır.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Benlik Kavramı Son Test Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	201.076	2	100.538	5.011	.010	1 - 3 2 - 3
Gruplarıçi	1123.500	56	20.063			
Toplam	1324.576	58				

1: Deney Grubu, 2: Kontrol Grubu I, 3: Kontrol Grubu II

Tablo 4 ve 5'deki sonuçlar incelendiğinde, 6. sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı puanlarının istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir. 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin son testte sahip olduğu akademik benlik kavramı puanları ($\bar{x} = 34.00$), kontrol grubu I öğrencilerinin akademik benlik kavramı puanlarına ($\bar{x} = 34.45$) yakın değerde bulunurken, kontrol grubu II öğrencilerinin akademik benlik kavramı puanlarından ($\bar{x} = 30.35$) yüksek değerde olduğu bulunmuştur. Akademik benlik kavramı son test puanlarının, deney grubu-kontrol grubu II' arasında deney grubu lehine; kontrol grubu I- kontrol grubu II arasında, kontrol grubu I lehine anlamlı olduğu görülmektedir ($F(2-56) = 5.011, p < .05$). Buradan deney grubunda uygulanan sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramını geliştirmede düşük düzeyde de olsa, bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Yine, mevcut uygulamadaki öğretim etkinliklerine göre öğretimin yapıldığı kontrol grubu I' deki öğrencilerin akademik benlik kavramı puanlarının da artış gösterdiği görülmektedir.

4.3. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin, Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Benlik Kavramı Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

6.sınıf deney ve kontrol gruplarına göre akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6 . Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin, Gruplarına Göre Akademik Benlik Kavramı Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri

Grup	N	$\bar{x}$	S
Deney Grubu	19	34.78	3.13
Kontrol Grubu I	20	34.25	5.23
Kontrol Grubu II	20	31.60	4.62
Toplam	59	33.52	4.58

Tablo 6 incelendiğinde, sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin uygulandığı 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı kalıcılık testi puan ortalamalarının ($\bar{x} = 34.78$), uygulamadaki fen bilgisi öğretim programına göre öğretimin gerçekleştirildiği kontrol gruplarının puanlarından daha yüksek değerde olduğu görülmektedir ($\bar{x} = 34.25$ ve $\bar{x} = 31.60$). Burada en düşük akademik benlik kavramı düzeyine sahip grup, kontrol grubu II olarak belirlenmiştir ($\bar{x} = 31.60$).

6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanlarının farklılaşarak farklılaşmadığına yönelik, ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış, sonuçları Tablo 7’ de verilmiştir. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, gruplar arasında çıkacak farkın, hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla, çoklu karşılaştırmalar için Scheffe Testi yapılmıştır.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Benlik Kavramı Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	115.004	2	57.502	2.918	.062	YOK
Gruplarıçi	1103.708	56	19.709			
Toplam	1218.712	58				

Tablo 6 ve 7’deki sonuçlar incelendiğinde, 6. sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanlarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($F_{(2-56)} = 2.918, p > .05$). 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin kalıcılık testinde sahip olduğu akademik benlik kavramı puanları ($\bar{x} = 34.78$); kontrol grubu I ($\bar{x} = 34.25$) ve kontrol grubu II öğrencilerinin sahip olduğu akademik benlik kavramı puanlarından ($\bar{x} = 31.60$), farklılık çok olmamasına rağmen yüksek bulunmuştur. Ancak bulunan değerlere göre, gruplar arasında akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanları için anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır.

4.4. Deney Grubu Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Benlik Kavramı Ön Test – Son Test ve Kalıcılık Testi Uygulama Puanlarına İlişkin Bulgular

6.sınıf deney grubu öğrencilerinin fen bilgisi dersindeki akademik benlik kavramı düzeylerini belirlemek için yapılan ön test – son test ve kalıcılık testi puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8. Deney Grubunda Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin, Tekrarlı Ölçümlere Göre Akademik Benlik Kavramı Puanlarına İlişkin Merkezi Eğilim ve Yayılma Ölçüleri

Ölçümler	N	$\bar{x}$	S
Ön Test	19	33.10	4.75
Son Test	19	34.00	3.75
Kalıcılık Testi	19	34.78	3.13

Tablo 8 incelendiğinde, deney grubunda bulunan 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı ön test puanlarının ($\bar{x} = 33.10$), akademik benlik

kavramı son test ($\bar{X} = 34.00$) ve akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanlarının ($\bar{X} = 34.78$) birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir.

Tablo 9'da, 6.sınıf deney grubu öğrencilerinin, fen bilgisi dersindeki akademik benlik kavramı düzeylerini belirlemek için yapılan ön test – son test ve kalıcılık testi puanlarının karşılaştırıldığı, ilişkili örneklem için tek faktörlü ANOVA (One-Way ANOVA for Repeated Measures) sonuçları görülmektedir. Öğrencilerin akademik benlik kavramı puanlarına yönelik, ön test-son test-kalıcılık testi uygulamalarından hangi ikisi arasında anlamlı farklılığın olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırmalar için Bonferroni Testi kullanılmıştır.

Tablo 9. Deney Grubunda Yer Alan 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Benlik Kavramı Ön Test - Son Test - Kalıcılık Testi Puanlarına Yönelik, İlişkili Örneklem İçin Tek Faktörlü

ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark
Deneklerarası	713.263	18	39.626	3.864	.065	YOK
Ölçüm	26.982	2	13.491			
Hata	125.684	36	3.491			
Toplam	865.929	56				

Tablo 8 ve 9'daki sonuçlar incelendiğinde, 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı ön test – son test ve kalıcılık testi puanlarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($F_{(2-36)} = 3.864$, $p > .05$). 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı son testinde sahip olduğu puanları ($\bar{X} = 34.00$); ön test akademik benlik kavramı puanından ($\bar{X} = 33.10$) daha yüksek bulunmuştur. 6. sınıf deney grubu öğrencilerinin akademik benlik kavramı kalıcılık testi puanları ($\bar{X} = 34.78$) ise ön test ve son test puanlarından daha yüksektir. Bu bulguya göre, deney grubunda uygulanan sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, 6. sınıf öğrencilerin akademik benlik kavramını geliştirmeye etkisi olduğu söylenebilir. Ancak akademik benlik kavramında gözlemlenen bu yükselme, ölçümler arasında istatistiksel olarak bir anlamlı bir fark oluşturmamıştır.

5. Sonuçlar ve Tartışma

Deney ve kontrol grubunda bulunan, 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı ön test puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır.

Yani deneysel uygulamaya başlamadan önce, hem deney hem de kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik benlik kavramı puanları yönünden benzer özelliklere sahip olduğu görülmüştür (Tablo 2 ve Tablo 3).

Sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği deney grubu ve uygulamadaki fen bilgisi öğretim programı öğretim etkinliklerine göre öğretimin yapıldığı kontrol grubundaki 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı son test puanları deney grubundaki öğrencilerin lehine, daha yüksek olarak belirlenmiş ve anlamlı düzeyde olmuştur. Burada deney grubunda uygulaması yapılan sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin akademik benlik kavramını geliştirmede düşük düzeyde bir etkiye sahip olduğu görülmektedir (Tablo 4 ve 5).

Sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği deney grubu ve uygulamadaki fen bilgisi öğretim programı öğretim etkinliklerine göre öğretimin yapıldığı kontrol grubundaki 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı kalıcılık test puanları deney grubundaki öğrencilerin lehine, daha yüksek olarak bulunmuştur. Ancak akademik benlik kavramı kalıcılık test puanları arasındaki bu farklılık, gruplar arasında anlamlı derecede farklılık göstermemiştir (Tablo 6 ve Tablo 7).

Deney grubundaki 6. sınıf öğrencilerinin akademik benlik kavramı ön test-son test ve kalıcılık test puanları arasındaki ilişkiler incelenmiş, kalıcılık test uygulamasına doğru bir artışın olduğu görülmüştür (Tablo 8). Ancak deney grubu için, uygulamalar arasında (ön test-son test ve kalıcılık test) anlamlı düzeyde bir farklılık gözlenmemiştir (Tablo 9). Buradan, sosyal öğrenme teorisi etkinlikleri sonucunda öğrencilerin kazandığı, akademik benlik kavramı puanlarını ilerleyen zamanlarda daha da artırabileceği söylenebilir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin, çalışmanın başlangıcında kendilerini akademik benlik kavramı puanı yönünden yüksek düzeyde gördüğü görülmektedir. Bunun nedeni olarak, öğrencilerin 4. ve 5. sınıflarda fen bilgisi derslerini, hak etmedikleri halde yüksek notlar alarak geçmiş olabilecekleri ihtimali gösterilebilir. Böylelikle, deney grubundaki öğrencilerin fen bilgisi dersinde kendilerini başlangıçta akademik benlik kavramı yönünden başlangıçta yeterli gördüğü sonucuna ulaşılabilir. Öğrencilerin akademik benlik kavramı puanlarındaki artış göz önüne alındığında, sosyal öğrenme teorisine dayanan öğretim etkinliklerinin öğrencilerin zaman içindeki, akademik benlik kavramı puanlarının gelişimine katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Pajares (2003), kişinin öz güvenin; onun kabiliyetini, motivasyonunu ve okulla ilgili öğrenim durumlarından bazılarını etkileme gücüne sahip olduğunu açıklamaktadır. Yine Harty vd., (1986) çalışmasında, fen bilimlerine yönelik tutum ve akademik benlik kavramının birbiri ile ilişkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre, 6. sınıflarda uygulaması yapılan sosyal öğrenme teorisine

dayalı öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin akademik benlik kavramını geliştirmede etkisinin olduğu görülmektedir. Bulunan bu sonuç, belirtilen araştırma sonuçları ile uyumlu olmaktadır.

6. Öneriler

Araştırmanın yürütüldüğü 6. sınıf deney grubu, kontrol grubu I ve kontrol grubu II öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen, sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin uygulaması sonucunda ortaya çıkan sonuçlara göre şu öneriler verilebilir:

2006-2007 yılında 6. sınıflarda uygulamaya konulan, Fen ve Teknoloji Öğretim Programında duyuşsal amaçlı kazanımlara yoğun olarak yer verildiği görülmektedir. Öğretim programının uygulayıcıları olan öğretmenler, duyuşsal amaçlı öğrenmeler ve bunların değerlendirilmesine yönelik çalışmalar hakkında bilgilendirilmelidir. Bu amaçla öğretmenlere yönelik olarak, hizmet içi eğitim kursları düzenlenmeli ve seminerler yapılmalıdır.

Öğrencilerin, yaptığı çalışmalardan etkilenebileceği yaşayan modeller olarak, üniversitede çalışmalarını yürüten bilim adamlarının okula davet edilmesi veya sınıfça üniversiteye yapılabilecek bir gezi, öğrencilerle bilim adamları arasında bir etkileşim ortamı oluşturacak ve öğrenciler bilim adamlarından ve yaptığı çalışmalardan büyük ölçüde etkilenebileceklerdir. Bu yüzden onların fen bilimlerine yönelik tutumlarını geliştirebilecek nitelikte olan, model alabileceği tüm özellikler kullanılmalıdır.

Bilimsel çalışmaları yapan kişilerin kullandığı deney aletlerinin veya dönemin deney düzeneklerinin sergilendiği mekanlara yapılacak ziyaretler, öğrencilerin ilgisini büyük ölçüde çekecektir. Bu amaçla öğretim programı içerisinde gezi amaçlı bölümler konulmalı ve gezi gözlem çalışmaları yapılmalıdır.

Bilim adamlarının yaptığı çalışmaları gösteren film türü materyallerin sayısı çok azdır. Bu yüzden konu ile bütünleşen ve bilim adamlarının bizzat yaptığı çalışmaların gösterildiği filmlerin oluşturulması gereklidir.

Kaynakça

AKBAŞ, Oktay. (2004), *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

BACANLI, Hasan.(1999), *Duyuşsal Davranış Eğitimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

BANDURA, Albert. (1971), *Psychological Modeling: Conflicting Theories*, Chicago: Aldine-Atherton Inc.

_____ (1986), *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

- BIKMAZ, Fatma Hazır. (2001), *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Başarılarını Etkileyen Faktörler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- BLOOM, Benjamin S. (1998), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. (Çev. Durmuş Ali Özçelik), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener. (2001), *DeneySEL Desenler: Ön Test Son Test Kontrol Gruplu Desen*, Ankara: Pegem Yayınları.
- ERHAN, Tuğba Erhan. (2000), *İlköğretim Hayat Bilgisi Dersinin Drama İle Verilmesinin Dersin Öğrenilmesine ve Çocukların Benlik Kavramlarına Etkisinin İncelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi).
- HARTY, Harold., SAMUEL, K.V., BEALL, Dwight. (1986), "Exploring Relationships Among Four Science Teaching-Learning Affective Attributes of Sixth", *Journal of Research in Science Teaching*, 23, (1), 51-60.
- HASAN, E. Omar. (1985), "An Investigation Into Factors Affecting Attitudes Toward Science of Secondary School Students in Jordan", *Science Education*, 69, (1), 3-18.
- HOUSE, Daniel. J. (1996). "Student Expectancies and Academic Self-Concept as Predictors of Science Achievement. *The Journal of Psychology*, 130, (6), 679-681.
- MARSH, Herbert. W., YEUNG, Alexander. Seeshing. (1997), "Causal Effects of Academic Self Concept on Academic Achievement Structural Equation Models of Longitudinal Data", *Journal of Educational Psychology*, 89, 41-54.
- PAJARES, Frank. (2003), "Self-Efficacy Beliefs, Motivation and Achievement in Writing: A Review of the Literature", *Reading and Writing Quarterly*, 19, 139-158.
- SANCHEZ, Francisca., RODA, Maria. (2003), "Relationship Between Self-Concept and Academic Achievement in Primary Students" *Electronic Journal of Research in Educational Psychology and Psychopedagogy*. 1, (1), 95-120.
- SELVİ, Kıymet. (1996), "Tutumların Ölçülmesi ve Program Değerlendirme", *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 39-53.
- SENEMOĞLU, Nuray. (1989), *Öğrenci Giriş Nitelikleri ve Öğretme-öğrenme Süreci Özelliklerinin Matematik Dersindeki Öğrenme Düzeyini Yordama Gücü*. Ankara: Yayınlanmamış Araştırma Raporu.
- TUCKMAN, Bruce, W. (1991), *Educational Psychology, from Theory to Application*. Florida: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur ve Diğ. (2002), *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- YÖK/DÜNYA BANKASI MİLLİ EĞİTİMİ GELİŞTİRME PROJESİ. (1997a), *Fizik Öğretimi*. Ankara.
- YÖK/DÜNYA BANKASI MİLLİ EĞİTİMİ GELİŞTİRME PROJESİ. (1997b), *İlköğretim Fen Öğretimi*. Ankara.

The Effect of Social Learning Theory on the Permanence of Academic Self-Concept Scores of 6th Grade Elementary Students

Assist.Prof.Dr. Murat DEMİRBAŞ*
Prof.Dr. Rahmi YAĞBASAN**

Abstract: This study focuses on the results of applying teaching methods based on social learning theory to elementary students in order to develop their academic self-concept. The experiment carried out in this study involves experimental and control groups of 6th grade students attending three different elementary schools. Two control groups were made use of in order to reduce the effect of the teacher factor on the results of the experiment. In the experimental group instruction was carried out through teaching activities based on social learning theory. In control groups I and II, on the other hand, the teaching activities employed were those included in the current science education program. The data for this research were obtained after the application of the academic self-concept scale as a pre-test, post-test, and permanence test. Research results demonstrated that teaching activities based on social learning theory contribute significantly to the development and permanence of students' academic self-concept.

Key Words: Science Education, Social Learning Theory, Academic Self-Concept

---

* Kırıkkale University, Faculty of Education, Department of Elementary Education, Science Education Unit / KIRIKKALE
muratde@gazi.edu.tr, mdemirbas@kku.edu.tr

** Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Secondary Science and Mathematics Education,
Physics Education Unit / ANKARA
yagbasan@gazi.edu.tr

В теории общественного воспитания понятие академического "я" у учеников бго класса начальной школы и влияние на постоянность оценок.

**Помощник доцента Доктор Мурат Демирбаш*
Профессор Доктор Рахми Ягбасан****

Резюме: В данной работе рассматриваются итоги использования эффективности образования, опирающегося на теорию социального образования, направленного на развитие понятия академического "я" у учеников начальных классов. Работа осуществлена на контрольных и экспериментальных группах бго класса трех разных начальных школ. С рассмотрением двух контрольных групп мы попытались снизить влияние фактора преподавателя на исследование. В экспериментальной группе рассматриваются образовательные действия, основанные на образовательную теорию в то время как в 1 и 2 контрольных группах рассматриваются образовательные действия, включенные в образовательную программу естественных наук. Данные исследования получены вследствие проведения тестов на постоянность и первый- последний тест мерки понятия академического "я". Данные исследования показали полезность образовательных действий, основанных на образовательную теорию в экспериментальных группах, на дальнейшее развитие понятий академического "я" учеников.

Ключевые Слова: Обучение естественным наукам, теория социального образования, понятие академического "я"

---

* Университет Кырыккале, Педагогический факультет, Отделение Начального образования, Кафедра Обучения Естественным наукам / КЫРЫККАЛЕ
muratde@gazi.edu.tr, mdemirbas@kku.edu.tr

** Университет Гази, Педагогический факультет, Отделение ОФМА образования, Кафедра Обучения Физике / АНКАРА
yagbasan@gazi.edu.tr